

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

2016. január

– kivonat –

Készítette:

az
Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízjelző és Vízrajzi Főosztály
Vízrajzi Monitoring Osztálya

és az

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

Budapest, Szeged
2016. január 11.

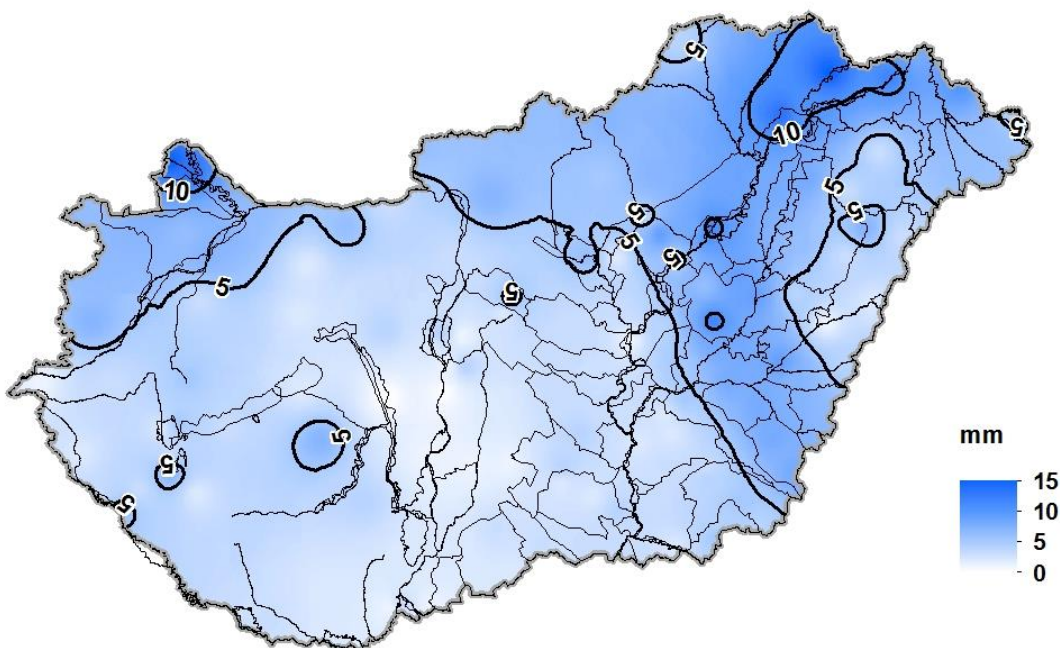
1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

2015 decemberében a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 0 mm (Dunavecse, Sárbogárd) és 13 mm (Hegyeshalom) között alakult. Az országos területi átlagérték 5 mm volt, ami 39 mm-rel (89%-kal) kevesebb a viszonyítási időszak (1971-2000) december havi átlagánál (1. ábra).

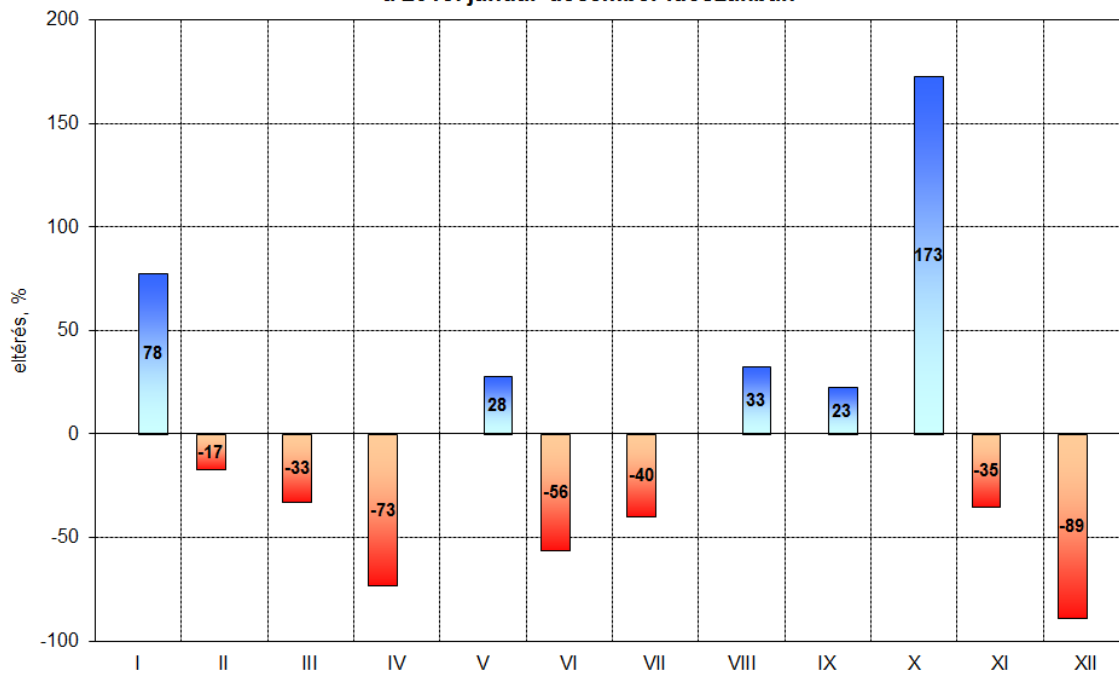
A december havi csapadékmennyiség az ország területén elmaradt az átlagtól. Országos áttekintésben a decemberi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (59 mm) Milota állomáson fordult elő.

A 2015. december havi csapadékösszeg területi eloszlása

Az alábbi szövegközi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi átlagtól való relatív eltérését.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%) a 2015. január-december időszakban

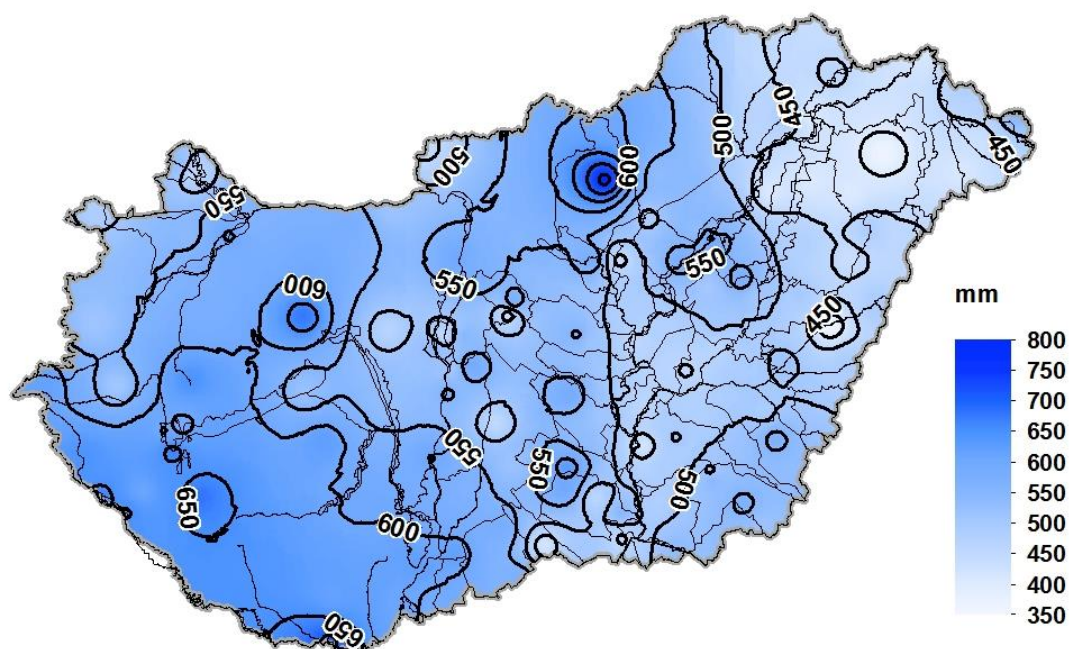
A 2015. január-december időszakban lehullott csapadék mennyisége 363 mm (Bakonszeg) és 760 mm (Kékestető) között alakult, az országos területi átlagérték 528 mm volt, ami az időszakos átlagnál 38 mm-rel (7%-kal) volt alacsonyabb.

Országos áttekintésben a január-december időszakban az átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (100-194 mm) a Kőszeg-Zalabér-Nagykanizsa vonaltól nyugatra és a Hídvégardó-Miskolc-Debrecen vonaltól északkeletre eső országrészben jelentkezett.

A január-december időszakban az átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadéktöbblet (50-110 mm) Budapest térségében, a Duna-Tisza köze egyes körzeteiben és a Tisza-tó térségében fordult elő.

Az átlaghoz viszonyított legnagyobb 12 havi csapadéktöbblet (110 mm) Tiszaörvény, a legnagyobb csapadékhiány (194 mm) Nagyecsed állomáson jelentkezett.

A 2015. január-december havi csapadékösszeg területi eloszlása

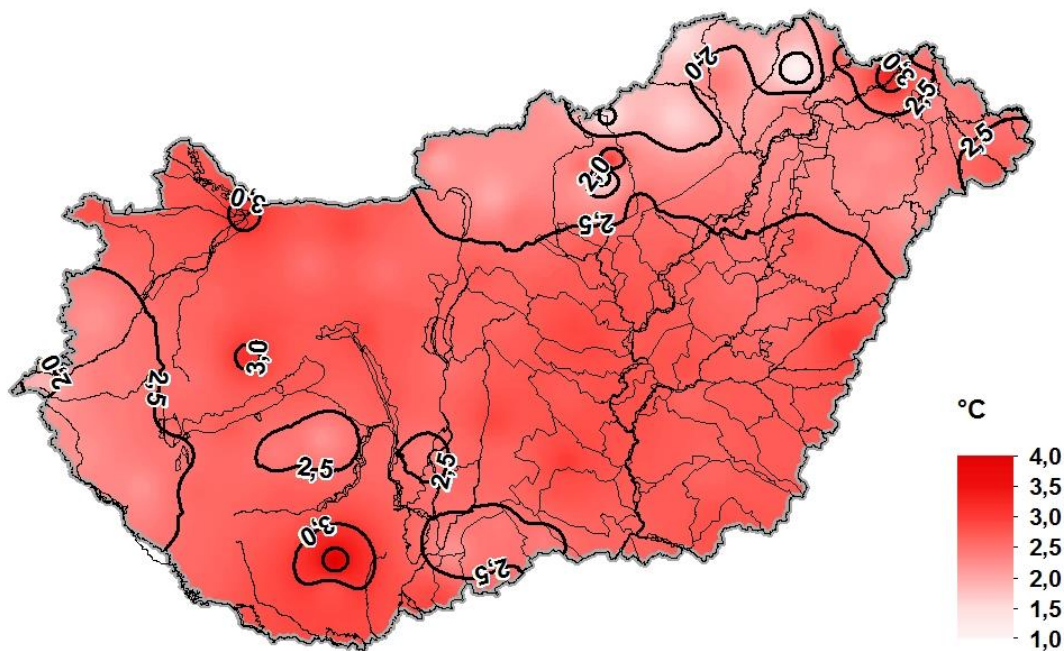
Léghőmérséklet

A december havi középhőmérséklet $1,0^{\circ}\text{C}$ (Baskó) és $3,7^{\circ}\text{C}$ (Pécs-Árpádtető) között alakult, az országos területi átlagérték $2,5^{\circ}\text{C}$ volt, ami $2,2^{\circ}\text{C}$ -kal magasabb az átlagnál.

A havi középhőmérséklet az ország egész területén meghaladta a decemberi átlagot.

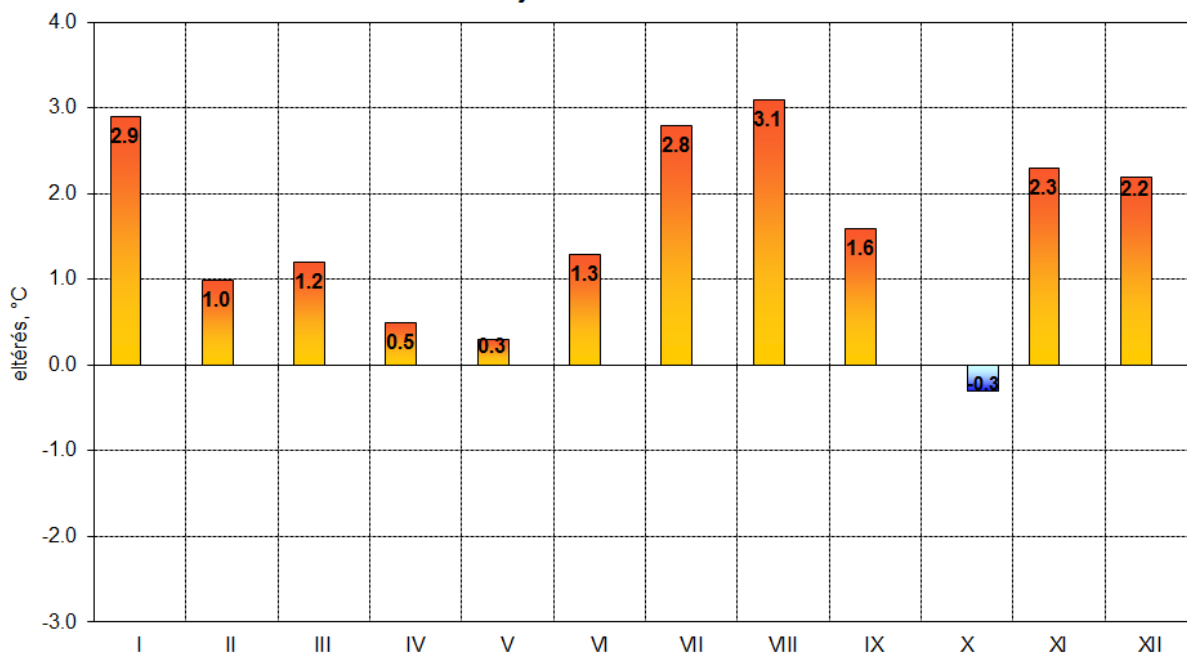
Országos áttekintésben az átlagos december havi középhőmérsékletéhez képest a legnagyobb pozitív eltérés ($4,5^{\circ}\text{C}$) Kab-hegy állomáson fordult elő.

A 2015. december havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi átlagtól való eltérését.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (°C) a 2015. január-december időszakban

Talajnedvesség

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma december végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest kissé alacsonyabb volt. A 0-20 cm-es talajréteg nedvességtartalmának legalacsonyabb értékei (50-60%) a Kisalföld középső és déli részén, valamint a Mezőföld területén, a legmagasabb (90% feletti telítettségi értékek) a Körösök vidékén és a Viharsarokban fordultak elő.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma decemberben síkvidéki területeinken kissé csökkent. A hónap végén ennek a talajrétegnek a nedvességtartalmát a Kisalföldön és a Mezőföldön 80-90% közötti, az Alföld területén 90% feletti telítettségi értékek jellemezték.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma decemberben kissé növekedett. Ennek a talajrétegnek a nedvességtartalmát jellemző telítettségi értékek 65-95% közötti alakultak.

Talajvíz

Decemberben az Alföld területének jelentős részén kissé (0-25 cm) emelkedett a talajvízszint. Nagyobb eltérés csak néhány talajvízszint-mérő kút környezetében fordult elő. A dunántúli síkvidékek közül a Mezőföld déli részén, a Dráva-menti síkság keleti felén és a Marcal vízgyűjtőjén alakult ki hasonló mértékű emelkedés. Kisebb, 0-25 cm közötti süllyedés mutatkozott a Kisalföld és az Észak-Mezőföld területének csaknem egészén, a Dráva-menti síkság nyugati felén, a Mátra és a Bükk előterében, a Felső-Tisza vidéken, a Nagykunság délnyugati részén, a Tiszazugban és a Körös-Maros köze nyugati és délnyugati peremterületén.

Az elmúlt hónapban az 1971-2000 közötti időszak december hónapjai átlagértékénél alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör a síkvidéki területek legnagyobb részén. A dunántúli síkvidékeken kisebb, a Dunától keletre elhelyezkedő alföldi tájakon nagyobb különbség-értékek mutatkoztak. A Duna-Tisza köze területének csaknem egészén, az Északi-középhegység előterében, a Felső-Tisza vidék területén, a Nagykunság keleti peremvidékén 100-300 cm közötti, a Körösök völgyében és a Körös-Maros közén, valamint a Dráva-menti síkság központi részén, a Mezőföldön a völgyekben, a Kisalföldön pedig a Mosoni-, a Kapuvári- és a Csornai-sík valamint a Hanság területén 50 cm-nél kisebb különbség-értékek alakultak ki.

A viszonyítási időszakban jellemzőnél 0-50 cm-rel magasabban helyezkedett el a talajvíztükör a Tisza völgsíkján Szolnok térségétől csaknem a déli országhatárig, a Duna-Tisza köze keleti peremvidéke kisebb részterületén, valamint a Körös-Maros köze nyugati, déli, és délkeleti részén, továbbá a Dráva-menti síkság keleti és nyugati peremvidékén, a Kisalföld jelentős részén, illetve a Mezőföld magasabb térszínein.

A síkvidékek országos területi átlagértéke alapján a talajvíztükör az elmúlt hónapban az 1971-2000. közötti időszak december hónapjai átlagértékénél mintegy 35 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

2015 decemberében országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 90,17 millió m³ volt, ami 36,77 millió m³-rel (29%-kal) maradt el az előző havi értéktől. A december havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán 3 VÍZIG (Székesfehérvár, Szombathely, Szeged) működési területén fordult elő belvizek. A belvizek maximális kiterjedése országos összességben 1018 ha volt.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2015 decemberében országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 2,03 millió m³-rel (mintegy 4%-kal) csökkent.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2015. december 14-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint a január átlagosnál melegebb és átlagosan csapadékos, a február átlagosnál melegebb és átlagosan csapadékos, a március átlagosnál melegebb és átlagosan csapadékos lesz.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékek között várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
január	-0,5 – 2,9 (-0,8)	15 – 50 (32)
február	1,7 – 4,7 (1,1)	15 – 45 (29)
március	4,7 – 7,9 (5,4)	20 – 50 (32)

A OMSZ 2016. január 11-én kiadott előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban változékony, téli időjárásra lehet számítani. Számottevő mennyiségű – területi átlagban 10 mm/nap értéket elérő – csapadék az időszak első két napján várható. Később csökken a csapadékhajlam, számottevő mennyiség már nem valószínű. A hőmérséklet az előrejelzési időszak első harmadában az éghajlati átlag felett várható. A hét közepén erős lehűlés kezdődik és az előrejelzési időszak végéig a napi középhőmérsékletek valószínűleg lényegesen az időszakos átlag alatt várhatók.

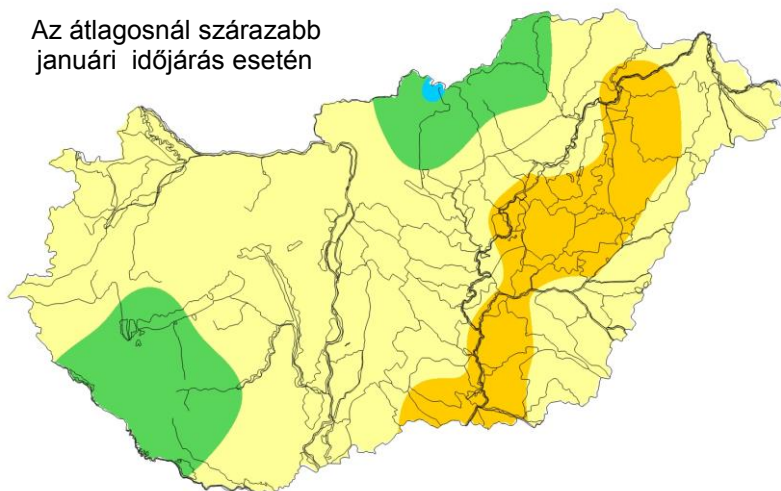
Vízháztartási előrejelzés

December végén az előző év azonos időszakához, valamint az előző hónapoz képest is – az ország egészét tekintve – szárazabb vízháztartási helyzet volt jellemző.

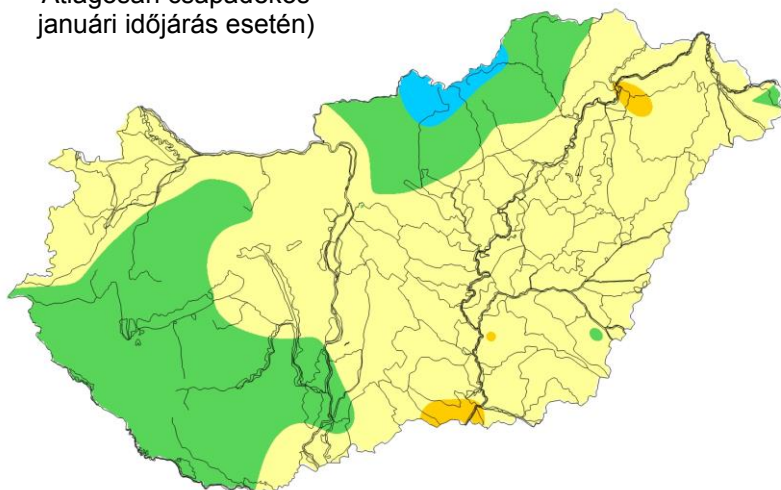
A januárra vonatkozó hosszútávú időjárás előrejelzés bevalása esetén az Északi-középhegység területén, valamint a Dunántúl délnyugati felén átmeneti-nedves, az ország síkvidéki területeinek nagy részén pedig az előző hónapoz hasonlóan átmeneti-száraz vízháztartási helyzetre számíthatunk.

Az alábbi ábrákon időjárási forgatókönyvenként szemléltetjük a január havi vízháztartási helyzet várható alakulását.

Az átlagosnál szárazabb
januári időjárás esetén

Átlagosan csapadékos
januári időjárás esetén)

Az átlagosnál csapadékosabb
januári időjárás esetén)

GVM

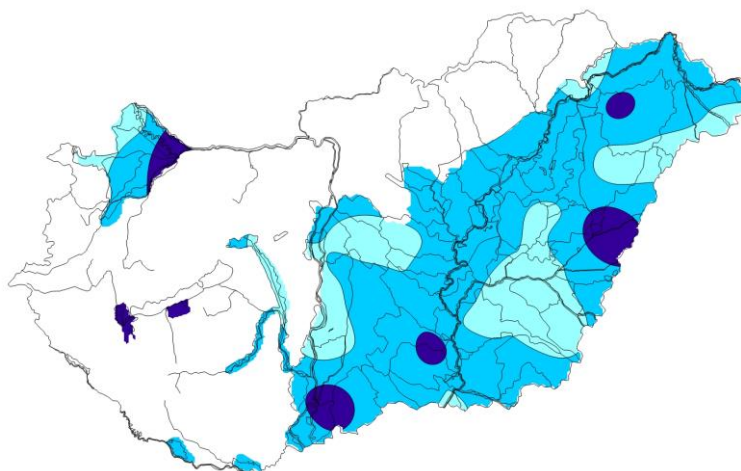
Várható belvízi kilátások

A hosszútávú időjárási előrejelzés szerinti az idei január-február folyamán átlagosan csapadékos időjárással lehet számolni. Ebben az esetben csak foltszerűen kisebb térségekben várható közepes belvíz kialakulása.

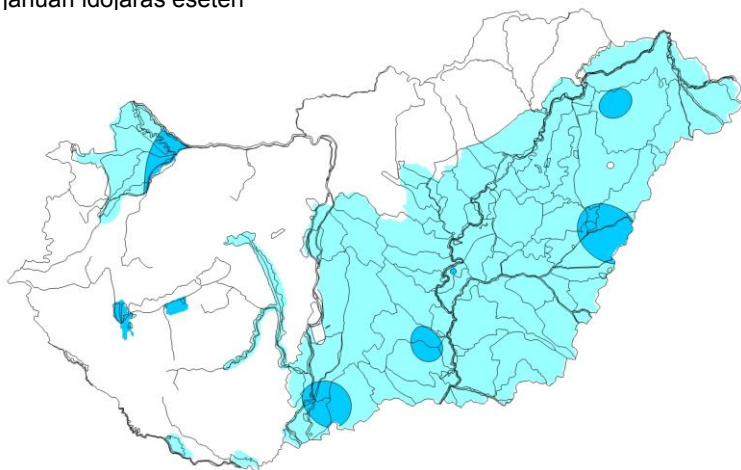
Viszont az átlagosnál csapadékosabb időjárás bekövetkezése esetén, ha a csapadék jobbra hó formájában jelentkezik és hirtelen olvad el, akkor síkvidékeinken legalább közepes, helyenként nagy belvíz kialakulása valószínűsíthető.

Az alábbi ábrákon időjárási forgatókönyvenként szemléltetjük a január havi belvízi helyzet várható alakulását.

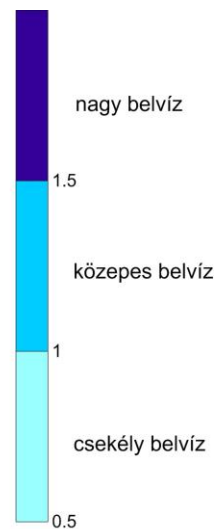
A belvízindex alakulása az átlagosnál csapadékosabb januári időjárás esetén

A belvízindex alakulása átlagosan csapadékos januári időjárás esetén

PBI

A belvízindex alakulása az átlagosnál
szárazabb januári időjárás esetén

